herpy

GEKONY

Hainan cave gecko

Goniurosaurus hainanensis

Mały, ciemny gekon tygrysi z południowej części Hajnanu, z jasnożółtymi pasami na karku, ciele i ogonie oraz pomarańczowymi do czerwonobrązowych oczami. Jest aktywny nocą, w dzień śpi w kryjówce i potrzebuje wilgotnych i chłodnych warunków. Nie znosi ani upału, ani częstego brania do ręki, ale nie jest trudny w hodowli, gdy klimat jest odpowiedni.

Rodzina: Eublepharidae Dawna nazwa: *Goniurosaurus lichtenfelderi hainanensis; Goniurosaurus sinensis; Goniurosaurus kwanghua*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**7-11 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**10-15 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Skalny i naziemny**
Środowisko	**Las deszczowy i tereny skaliste**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**75 × 30 × 30 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**22-26 °C**
Temperatura w nocy	**18-22 °C**
Wilgotność	**60-90%**
UVB	**Niewymagane**
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo, w parach lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**1-2 jaj**
Zniesienia w roku	**1-4**
Inkubacja	**60-75 dni** przy 24-26 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
Załącznik unijny	**Załącznik B**
IUCN	**Bliski zagrożenia (NT)**

O gatunku

Goniurosaurus hainanensis to mały, smukły gekon tygrysi. Podobnie jak *Eublepharis macularius* ma ruchome powieki i nie ma lamelek czepnych pod palcami. Barwa podstawowa jest ciemna, od fioletowobrązowej do niemal czarnej, a w poprzek ciała biegną cztery jasnożółte pasy z czarnobrązowymi obwódkami: łuk na karku, dwa pasy na grzbiecie i jeden pas w miejscu, gdzie ogon się zwęża. Oczy są pomarańczowe do ciemnoczerwonobrązowych. Młode są jednolicie ciemne między pasami, natomiast dorosłe zwierzęta mogą mieć drobne ciemne plamki.

Od pyska do kloaki samce mierzą 7-10 cm, a samice 8-11 cm, a z ogonem dorosłe zwierzę osiąga około 20 cm. Samce mają 23-31 porów w rzędzie przed kloaką, sięgającym aż na uda, oraz wyraźne zgrubienie u nasady ogona. Ogon jest magazynem tłuszczu, a pełny ogon to najlepszy znak dobrego odżywienia.

Gatunek opisał Thomas Barbour w 1908 roku na podstawie młodego samca odłowionego na górze Wuzhi na Hajnanie w listopadzie 1906 roku. Przez wiele lat zaliczano go do *G. lichtenfelderi* z Wietnamu i południowych Chin, później jako jego podgatunek, ale dziś ponownie uznaje się go za odrębny gatunek.

W 2025 roku duża rewizja tej grupy gatunków wykazała, że to, co dotąd nazywano *G. hainanensis*, to w rzeczywistości dwie różne linie na wyspie. Linia zachodnia żyje w okolicy miejsca typowego i zachowuje tę nazwę. Należą do niej później opisane *G. sinensis* i *G. kwanghua*, które są teraz synonimami. Linia wschodnia jest bliżej spokrewniona z kontynentalnym *G. lichtenfelderi* i na razie określa się ją jako *G.* cf. *lichtenfelderi*. Dla hodowcy oznacza to, że zwierzęta sprzedawane jako *hainanensis* mogą należeć do obu linii, a starsze poradniki i mapy ich nie rozróżniają. Dlatego pilnuj pochodzenia swoich zwierząt i nie krzyżuj osobników o nieznanym pochodzeniu.

Gekon jest płochliwy, chowa się, gdy coś go niepokoi, i może skoczyć, gdy się przestraszy. Najlepiej pasuje do kogoś, kto chce obserwować swoje zwierzę, a nie trzymać je w ręce. Długość życia tego gatunku nie jest udokumentowana, ale gekony tygrysie często żyją w niewoli ponad dziesięć lat. To jeden z najczęściej spotykanych gekonów tygrysich w hodowlach i dobry początek przygody z tym rodzajem. IUCN ocenia go jako gatunek bliski zagrożenia (NT), a odłowy na potrzeby handlu zwierzętami i utrata siedlisk to największe zagrożenia dla tego rodzaju.

Występowanie i środowisko

Gatunek występuje wyłącznie na Hajnanie, dużej wyspie na Morzu Południowochińskim u południowych wybrzeży Chin. Po rewizji z 2025 roku uznaje się, że żyje tylko w południowej i południowo-zachodniej części wyspy, na wysokości 30-800 metrów. Na północ sięga do miasta Wuzhishan, na południe do Sanyi, a na zachód do Jianfengling. Wschodnia granica nie jest dokładnie znana, ale leży prawdopodobnie na północnych stokach gór Wuzhishan. Na wschód i północ od nich, od Haikou i Wenchang po Qixianling i Diaoluoshan, żyje linia wschodnia, *G.* cf. *lichtenfelderi*. Nie wiadomo, czy obie linie gdziekolwiek się stykają.

Miejsce typowe nigdy nie zostało dokładnie zapisane, ale najbardziej prawdopodobny jest północno-zachodni stok góry Wuzhi. Stanowiska na mapie zarejestrowano przed podziałem, więc stwierdzenia z północnej i wschodniej części wyspy należą prawdopodobnie do linii wschodniej. Inne mogą wynikać z błędnego oznaczenia lub pochodzić od zwierząt z niewoli.

> **Naturalny zasięg:** Chiny.

ŚRODOWISKO

Gatunek żyje od nizin po zbocza górskie na wysokości 30-800 metrów, na wyspie, na której wapienie zajmują tylko około 3,5 % powierzchni. Większość gekonów tygrysich jest związana z górami wapiennymi, ale gatunki tego rodzaju na Hajnanie są mniej wybredne. Gatunek żyje zarówno na wapieniu, jak i na granicie, natomiast linia wschodnia żyje na granicie i skałach wulkanicznych. Na ile gatunek preferuje wapień, pozostaje niewyjaśnione.

Gekony tygrysie nie żyją wyłącznie w jaskiniach. Zwykle przebywają na dnie lasu, często w pobliżu wody, w szczelinach skalnych i przy wejściach do jaskiń, i łatwo wspinają się po szorstkich kamieniach. W dzień siedzą w ukryciu, a nocą wychodzą na polowanie. Klimat południowego Hajnanu jest tropikalny, ale zwierzęta żyją w cienistych i wilgotnych miejscach. Temperatura i wilgotność w siedliskach gatunku nie są dokładnie znane.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Para potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 75 × 30 × 30 cm (długość × szerokość × wysokość), a mała grupa potrzebuje większej powierzchni dna. Większe terrarium o długości 80-100 cm jest zaletą. Najważniejsza jest powierzchnia dna, ale zwierzęta chętnie się wspinają, a ukośne płyty korkowe lub korkowe tło są nocą intensywnie wykorzystywane. Gekon nie potrafi chodzić po szkle, ale pokrywa i tak zawsze musi być dobrze zamknięta.

Zwierzęta są płochliwe i potrzebują wielu kryjówek: rurek korkowych i kory korkowej, odwróconych glinianych misek z otworem, łupin kokosa i gęstych nasadzeń. Zrób też komorę wilgotną, np. plastikowe pudełko z otworem z boku i wilgotnym sphagnum lub ziemią w środku, żeby zwierzę mogło samo wybrać, jak wilgotno chce siedzieć. Rośliny takie jak epipremnum i filodendron dobrze sobie radzą. Kamieni używaj tylko wtedy, gdy leżą całkowicie stabilnie, żeby nie mogły się zsunąć i przygnieść zwierzęcia.

Jako podłoże możesz użyć włókna kokosowego, kory storczykowej lub mieszanki dwóch części nienawożonej ziemi, jednej części włókna kokosowego i jednej części piasku. Unikaj czystego piasku, bo nie jest to gekon pustynny, oraz zwykłej ziemi do kwiatów z nawozem i perlitem. Utrzymuj podłoże wilgotne z jednej strony i bardziej suche z drugiej. Wentylacja musi być

dobra, także w plastikowych pojemnikach, w których robi się wiele małych otworów w pokrywie i ściankach.

TEMPERATURA

Utrzymuj 22-26 °C w dzień i 18-22 °C w nocy. W większości mieszkań taka temperatura panuje sama z siebie, a wtedy lampy grzewcze i maty grzewcze są zbędne. Ciepło to słaby punkt tego gatunku. Temperatura może tylko krótkotrwale dochodzić do 27 °C i tylko wtedy, gdy zwierzę może wycofać się do chłodnej, wilgotnej kryjówki. Utrzymujące się ciepło powyżej 27-28 °C może szybko okazać się śmiertelne. Dlatego gatunek nie powinien mieć miejsca do wygrzewania.

Ustaw terrarium z dala od nasłonecznionych okien i źródeł ciepła i mierz temperaturę termometrem cyfrowym. Jeśli zwierzęta stają się ospałe lub przestają jeść podczas upałów, temperaturę trzeba natychmiast obniżyć.

Zwierzęta mogą przejść chłodniejszy okres od października do stycznia, z krótszymi dniami, nieco rzadszym zraszaniem i temperaturą około czterech stopni niższą niż w pozostałej części roku, tak aby noce mogły spadać do 14-16 °C. Poniżej 21 °C można całkowicie wstrzymać karmienie.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna mieć swój rytm: wilgotne noce i nieco suchsze dni. Zraszaj terrarium wieczorem, tak aby wilgotność wzrosła do 80-90 %, i pozwól jej spaść do 60-70 % w ciągu dnia. Nie powinna utrzymywać się poniżej 60 % zbyt długo, bo suche powietrze powoduje problemy z linieniem.

Podłoże powinno być wilgotne, ale nigdy mokre, i może lekko przesychać między zraszaniami. Komora wilgotna zapewnia bezpieczne miejsce do linienia i składania jaj. Postaw w terrarium płaską miskę ze świeżą wodą i regularnie ją wymieniaj. Higrometr pokaże, czy wilgotność utrzymuje się na właściwym poziomie.

OŚWIETLENIE I UVB

Gekon jest aktywny nocą i nie wygrzewa się, więc UVB nie jest konieczne. Najważniejszy jest stały rytm dobowy ze światłem przez 11-12 godzin latem, 8-10 godzin zimą i ciemnością w nocy. Oświetlenie LED o barwie światła dziennego lub świetlówki T5 sprawdzają się dobrze i utrzymują przy życiu rośliny w zaaranżowanym terrarium. Nie używaj silnych spotów ani lamp grzewczych i zapewnij cień i kryjówki przez cały dzień.

Bez UVB witamina D3 musi pochodzić z pokarmu, więc obsypuj owady wapniem z D3, jak opisano w części o karmieniu. Plastikowe pojemniki bez roślin mogą obejść się bez własnego oświetlenia, jeśli w pomieszczeniu panuje naturalny rytm dobowy.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

Gatunek żywi się owadami. Podstawą diety mogą być świerszcze, karaczany dubia i szarańcza, a dla urozmaicenia mączniki i od czasu do czasu larwa barciaka. Larwy barciaka są tłuste i powinny być przysmakiem, inaczej zwierzęta stają się zbyt grube. Owady nie mogą być zbyt duże: półdorosłe świerszcze łatwiej pokonać niż duże karaczany, a dorosłe dubie są za duże dla większości zwierząt. Karaczany i larwy zakopują się, więc podawaj je w płaskiej misce.

Dorosłe zwierzęta karmi się dwa razy w tygodniu, a w sezonie rozrodczym trzy razy w tygodniu. Obsypuj owady wapniem z D3 i preparatem multiwitaminowym tuż przed karmieniem albo wsyp trochę proszku do miski z pokarmem. Warto zmieniać różne preparaty mineralne i witaminowe. Pełny ogon pokazuje, że zwierzę dostaje wystarczająco dużo jedzenia.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gekon jest płochliwy i bardziej nerwowy niż *Eublepharis macularius*. Niektóre zwierzęta znoszą krótkie wzięcie do ręki, ale mogą z niej wyskoczyć, gdy się przestraszą, a manipulacja je stresuje. Dlatego bierz go do ręki tylko przy wymianie podłoża, ważeniu lub przenoszeniu. Gdy czuje się bezpiecznie, potrafi za to być ciekawski i polować na pokarm, gdy na niego patrzysz.

Samce nie tolerują się nawzajem i muszą być trzymane osobno. Samiec może żyć z jedną lub kilkoma samicami, a samice mogą przebywać razem, jeśli jest miejsce i wiele kryjówek. Zwracaj uwagę na walki i odrzucone ogony. Młode można odchowywać razem, ale wtedy niektóre mogą stracić ogon. Gatunek dobrze radzi sobie także w pojedynkę.

W dzień zwierzęta często siedzą razem w najlepszych kryjówkach i wychodzą, gdy gaśnie światło. Gatunek prawdopodobnie korzysta ze stałego miejsca na odchody, podobnie jak spokrewniony *G. huuliensis*, co ułatwia sprzątanie.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce rozpoznaje się po zgrubieniu u nasady ogona i 23-31 porach przed kloaką, których samice nie mają. Płeć można zwykle rozpoznać od wieku 5-6 miesięcy. Wiek osiągnięcia dojrzałości płciowej nie jest znany; dobrą wskazówką są około dwa lata, jak u spokrewnionego *G. huuliensis*. Dopuszczaj do rozrodu tylko samice w pełni wyrośnięte i dobrze odżywione, żeby jaja nie wyczerpywały ich zapasów wapnia.

GODY I KOPULACJA

Sezon rozrodczy zaczyna się wiosną, gdy rośnie temperatura i wilgotność powietrza. Trwa zwykle od lutego do września, po chłodnej przerwie od października do stycznia, opisanej w części o temperaturze. Wystarczy połączyć samca z samicą, a samca można potem odłowić, żeby dać samicy spokój. Samica może przechowywać nasienie i składać zapłodnione jaja długo po tym, jak przebywała z samcem.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica niemal zawsze składa dwa miękkie jaja naraz, rzadziej tylko jedno, i zakopuje je w podłożu. Dlatego umieść w terrarium pojemnik do składania jaj lub komorę wilgotną z wilgotnym sphagnum lub ziemią. Zniesienie pojawia się zwykle co 30-45 dni przez cały sezon, łącznie od jednego do czterech zniesień rocznie.

Jaja wymagają dużo wapnia. Przez cały sezon zapewniaj samicy obfitość wapnia z D3 i owadów, a jeśli traci na wadze, oddziel ją na jakiś czas od samca. Niedobór wapnia prowadzi do miękkich kości i odrzuconych jaj.

INKUBACJA

Ostrożnie przenieś jaja do zamkniętego plastikowego pojemnika z lekko wilgotnym wermikulitem i kilkoma małymi otworami wentylacyjnymi i zagłęb je mniej więcej na jedną trzecią w podłożu. Zaznacz górną stronę i nie obracaj jaj. Podłoże powinno być wilgotne, ale nie mokre, a gdy przeschnie, można je zwilżyć odrobiną wody destylowanej.

Jaja można inkubować bez inkubatora w 24-26 °C, czyli w zwykłej temperaturze pokojowej, a wyklucie następuje po 60-75 dniach, później, jeśli jest chłodniej. W inkubatorze temperatura może wynosić najwyżej 27 °C. Nie wiadomo, czy temperatura decyduje o płci. Młode może potrzebować kilku godzin, żeby wydostać się z jaja, i wkrótce potem przechodzi linienie. Zostaw je w pojemniku na dobę, zanim je przeniesiesz.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Świeżo wyklute młode mierzą łącznie około 7-8 cm i mają wyraźniejsze pasy niż dorosłe. Umieszczaj je pojedynczo lub po dwa w niskich plastikowych pojemnikach z kryjówką, płaską miską z wodą, komorą wilgotną i wilgotnym ręcznikiem papierowym jako podłożem przez pierwsze dwa tygodnie. Na ręczniku papierowym łatwo sprawdzić, czy młode jedzą i oddają odchody. Gdy wszystkie dobrze jedzą, możesz przejść na wilgotne włókno kokosowe z jednej strony i dołożyć korę korkową.

Pierwszy posiłek to małe świerszcze obsypane wapniem, około trzech dni po wykluciu, a potem trzy razy w tygodniu. Po kilku tygodniach młode można przenieść do terrariów 40 × 40 × 35 cm. Rozdziel samce, zanim osiągną dojrzałość płciową, bo inaczej będą walczyć.

Zdrowie i częste błędy

Gatunek jest odporny, gdy klimat jest odpowiedni, a większość problemów wynika z upału, suchego powietrza lub niewłaściwego żywienia. Typowe błędy to:

- Ciepło powyżej 27-28 °C, które powoduje stres i może być śmiertelne. To najważniejszy błąd, którego trzeba unikać.
- Zbyt suche powietrze, które powoduje problemy z linieniem. Zapewnij komorę wilgotną i codziennie zraszaj.
- Za mało wapnia i witaminy D3, zwłaszcza u samic rozrodowych. Prowadzi to do miękkich kości i problemów ze składaniem jaj.
- Otyłość, gdy zwierzęta dostają za dużo larw barciaka lub za duże porcje.

- Odrzucone ogony po walkach lub braniu do ręki. Ogon odrasta, ale zapas tłuszczu zostaje utracony, więc potem szczególnie pilnuj karmienia.
- Stres spowodowany zbyt częstym braniem do ręki lub zbyt małą liczbą kryjówek.

Zdrowe zwierzę ma pełny ogon i jasne oczy i jest żywe nocą. Regularnie zlecaj badanie próbki kału na pasożyty i udaj się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, nie je przez kilka tygodni lub wydaje się osłabione.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/gekony/goniurosaurus-hainanensis